

Əbədiyaşarlar unudulmur

Səni düşünürəm, səni, ay ana! Bilirəm çox darıxmısan mənim üçün... Hər baxışın axtarır məni... Körpə kimi düşünəndə körpələrin arasından, dəcəl kimi düşünəndə dəcəllərin arasından axtarırsan. Deyirdin ki, sənə qarşı çox meylli, ailəsevər bir övlad, ailəcanlı bir uşaq olmuşam. Bəlkə də analar üçün körpələrinin hər hərəkəti gözəl, şirin olduğu üçün belə düşünürsən. Körpəliyimdən yaddaşıma yazılıb bütün çətinliklərin... Sənin gecə də, gündüz də ömrünü bizim üçün şam kimi əriltməyin, atam ilə bərabər işlədiyim müəssisədə ağır zəhmətinə rəğmən bizi görəndə yorğunluğunun yadına belə düşmədiyi anları düşünürəm. Hamı yuxuya gedəndən sonra ailənin palatlarını yumağın, səhər işə və məktəbə gedənlərin geyiminin hazır olması düşüncəsi ilə bərabər səhəri və gün ərzində ailənin yeməyini gecədən hazırlamağın, bacılarının saçlarını belə səhər tezdən səliqə ilə darımağın, hörmətin, atamla bərabər işə tələmələrin, bizi şirin-şirin öpməyini... Hər gün qayğımızı çəkərdin. Ürəyində sevgin o qədər bol olardı ki... Onları paylaşdın bizlər arasında! Qohumlar arasında, övladlarının dostları, sevdikləri arasında. Elə sevginin paylaşımını da səndən öyrəndim, insanlara qayğını da səndən öyrəndim. Bir loxma çörəyini paylaşmağı, əyninin geyimini belə ehtiyacı olanlarla bölüşməyi sən öyrətdin mənə, ana. Kiçiklə kiçik, böyüklə böyük olmağı, xəstə və imkansızlara həmişə arxa olmağı, əlil və xəstələrə loğman kimi davranmağı, özündən müstəbeh insanların bayağılığından uzaq durmağı, kiminsə hesabına arzular gerçək olsa daima vicdanını yandıracağı, kiminsə göz yaşını üzərində qurulan firavan həyatın və xoşbəxtliyin müvəqqətiliyini, düşməne arxa çevirməyi, dostu etibarın sən öyrətdin mənə, ana! Bu dünyanın

O zirvənin fatehiyəm, ana!

axarına həyatımı buraxmamağa sövq etdin öyüd-nəsihətinlə. Axara buraxmadım həyatımı. Sənin hər kəlmən, hər sözün həyat ensiklopediyamin tezisi oldu. Və bu tezisi

Mənimlə barışmayanlara da düzgün yolun yolçusu olduğumu sübut etdim. Çətin olsa da, daima düzgünlüyü, haqq yolunu haqq etdim, dəlil və sübutlarla... Mücərrədiyin

ləri həyatımın axarında birbəbir açdım, yaşam tərzi mi nizamladım. Özüm üçün yaşaya bilməsəm də insanlar üçün, insanlıq üçün yaşadım, ana! Körpəlikdən öyrətdiyin davranışlar həyat yolumun avansardı oldu. Məktəbdə necə oldumsa, xidmətdə də elə oldum. Ailədə necə oldumsa, xidmətdəki insanlarla da o tərzdə ünsiyyətde oldum. İnsanların ən adi baxışını belə anladım, gözlerindən oxuyurdum. Təkəbbürü də, cılızlığı da, vüqarı da, alçaqlığı da, xainliyi də, mərdliyi də gördüm həyatda. Və hər birinə həyatım boyu çözüm aradım, aydınlıq gətirməyə çalışdım. İnsanlara yamaq olmadım, insanlıq baxımından yanaşdım. Vicdanımın diktəsi ilə hərəkət etdim.

həqiqi həyatla uyğun olmadığını sübut etdim ana, daima həyatım boyu. Bunu sən mənə öyrətmisid. Sən mənim ilk və ən böyük ali müəllimimsən! Sənin laylan, sənin ana qayğın, sənin ana öyüdün, sənin ana sevgin mənim həyat devizim olmuşdur yaşadığım həyat boyunca. Hər addımında sənin baxışlarını görmüşəm, səsin duymuşam. Tələbək illərimdə də, ata olduğumda da, səngər generalı olanda da daima sən bir günəş şəfəqi kimi göz önümdə canlanmışsan. Belə olmasaydı mən əsgərlərimə, dostlarıma, işimə, vəzifəmə belə sənin baxışınla baxmazdım, sənin ürəyinlə hərəkət etməzdim. Mülayim ürəkli general olmadım ana, ürəyinin ritmləri vicdanıma diktə etmə

seydi.

Səni ən güclü sanardım həmişə! Sanırdım ki, sən mənim atasız günlərimin ilkin çağlarındakı kimi qranit qayamsan arxamda. Bütün insanlıq və təbiət gözəlliklərinin toplumu anam! Dözüm talismanım, qürur mənbəyim! Bəzən hansısa bir çətinliyim və xoş olmayan əhval-ruhiyyəmi belə səndən gizlətmək istəyirdim, ana! Ancaq baxışlarından gizləndirdin. Səsimin tonundan duyarsan deyər, səndən qaçar və səs avazımı dəyişməyə çalışardım. Tək ona sevinirəm ki, ana öyüdü yaşadığım bu kiçik ömrümdə həmişə həyat yolumun yaşıl işığı olmuşdur. Həyatda nə qazanmışamsa sənə borcluyam, ana! İnsanlığın - sevginin, nifrətin, həyatda yaşam üçün təzahür edən nə varsa, onların ilkin yaradıcısı sənənsən! Sən mənə həyat verdin, Allahın sənə bəxş etdiyi mənə! Həyat yolumu işıqlandırdın, insanlığın ən uca zirvəsinə qalxmaq üçün stimul verdin. Sən mənim həyatımın özətiyə, özəliyə, ana!

Mənsizliyə - cismən mənsizliyə öyrəmişdin bir az. İşim bunu tələb edirdi. Həmişə bir-birimizin ürəyimizdə olsaq da, uzaq yaşadıq illərdir. Bəlkə də bu sənə bir hazırlıq mərhələsi olmuşdur. Mənim cismən yoxluğuma hazırlıq...

Mənim iş həyatım həmişə sənə həyəcan içində günlər bəxş etsə də, daima qururun olmuşam, bilirəm. Hər dəfə hansısa uğurumu eşidəndə göylərə belə sığmamısan. Mənə giley-güzarla: - "niyə mənə demirsən" - deyərdin. - Mən nə etmişəm ki?... həm də hər kəsin işini ətrafı daha doğru, düzgün görər deyirdin. General rütbəsini alanda çox sevinmişdin, ana! An-

caq son rütbəm insanlığın zirvəsi idi. Səngərlərdə keçirdiyim, insanlara - yaşından, vəzifəsindən asılı olmayaraq yaxın olduğum üçün, vətənimin, torpağımın azadlığı, xalqımın firavanlığı üçün, vandalizmdən, "vəhşilikdən", bu obamı - yağlı tapdağından qurtarmaq üçün apardığım mübarizə məhz mənə bu rütbəyə gətirib çıxardı. Sən mənə belə öyrətmisid, ana! Bu xarakter mənə gəndən gəlib, atama, sənə xas olan xüsusiyyətlər mənə qanla, ana südü ilə hopub. Ancaq dözümlü bir insan, qadın, anasən! Sənə bir gözəl titullar bəxş etdim son rütbəmlə. Şəhid anası! Sənin ən gözəl titulu, mənim ən yüksək rütbəm! Sən general-mayor anası olanda nə qədər sevinmişdin, bilirəm. Mənim general-mayor palatımı nə qədər əzizləmişdin, bilirəm. İndi mən olmadan, əbətə, cismən olmadan daha bir titulumu qəbul etdin, ana. Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı. Bu ad mənə əsgərlərim tərəfindən çoxdan verilmişdi, hiss edirdim. Yeni sanma ki, xəbərdar deyiləm. Sən bu titulumu göz yaşları ilə qəbul etmişdin. Bu son titulları. Ancaq mənim ən yüksək titulum şəhidlikdir. Bu, hər insana nəsihət olmur. Sən analar anasısan, sən bütün şəhid analarının arxa-dayağı, dözümlü və səbr, qürur və vüqar mənbəyi olmalısən, ana! Olacaqsan, olursan da! Axı sən mənim anamsan, belə də olmalıdır! Xalqın şəhid anaları ən müqəddəs varlıqlardır. Başını dik tut, ana! Polad əqidəni sən bəxş etdin mənə, polad iradəylə böyüdü mənə! Adımı doğrultdum, əqidəmlə, işimlə, mübarizliyimlə, polad xarakterimlə, insanlığım, vicdanımla! Sən mənim bu rütbəmlə də fəxr et və dözümlü simvolu ol! Bu rütbə - insanlığın zirvəsidir! Mən o zirvənin fatehiyəm!

BİBİXANIM.

Dünyaya insan gəlir... Tərtəmiz, pak, bəyri ağ vərəq kimi... Duyumu da, hənəri də pak. Səsi də, baxışı da pak. Ürək döyüntüsü də... Yalnız ana qoxusunu duyur, ana hənirtisini axtarır. Yeməsi də, içməsi də anasına mənsub insan! Qəribədir, ana nəfəsi, ana oxşaması, ana qucağı formalaşdırır o körpəni. Ana bətrindən həqiqi dünyanı - işıqlı dünyanı görən kimi göz açıq həyata - hər şeyi ana rəngində görür, ana rəngində həyat başlayır ona. Ananın üzünə gülür ilk dəfə, bütün səmtlərdən ananı axtarır. Ananın öz rəngi olur körpə üçün. Elə o rənglə də böyüyür... Tanış üzler gördükcə onları... ata, nənə, baba. Tərtəmiz dünyasıyla böyüyür. Dil açıb danışanda da "ana" ilə dil açıb. Ayaq üstə dayananda da, ilk addımlarını atanda da anaya söykənir, ona güvənir. İllər bir-birini əvəz etdikcə böyüyür körpə insan. Ətrafını öyrənərək, ətrafına öyrəşərək... Ata, qardaş, bacı, nənə, baba... Ancaq özünə arxa, güvənc yalnız ananı seçir - o şəxsi ki, öz istəyini ilk deyər bildiyi, yığılanda-duranda, acısı olanda dilinə ilk gətirdiyi sözün sahibi - Ana!

İllər sonra məktəbəqədər müəssisə, bağça həyatı, sonra məktəb illəri də hər bir körpənin yaddaşına, dünyagörüşünə dərin iz buraxır. Onun həyatının formalaşmasında onların da müstəsna rolu vardır. Ancaq istər körpə olsun, istər məktəbli gərək qarşıdakı insanın yaddaşına, qəlbine yol tapsın: öz şirinliyi, dəcəlliyi, hansısa yaddaqalan hərəkəti, istedadı, duyğuları ilə. Polad Həşimov da məhz körpəliyindən bağça müəllimlərinin yaddaşında öz hərəkətləri ilə, düşüncə tərzi ilə, şirin dəcəlliyi ilə yadda qalmışdı.

Ürəyə girməyi bacarmaq azdır, Ürəkdə qalmağı bacarmalısan

Bağça müəlliməsi: "Hər kəs öz sevdii oyuncağını götürsün, şəkil çəkdirək" - deyəndə, Polad avtomatını götürüb sinəsinə sıxmışdı. Avtomat oyuncağı onun ən çox sevdii oyuncaq idi. Anası Səmaye xanım onun bu hərəkətinə çox sevinmiş, qürur duymuşdu. Ona görə ki, oğul balası əsl kişi kimi - oğlanlara xas oyuncağı seçərək, sinəsinə sıxaraq, müəllimə bir əsgər duruşu ilə şəkil çəkdirmişdi. Bu şəkildəki əsgər duruşu və ana qururu sanki gələcəyin nağıl dünyasının özəti idi... Kaş ki, insan gələcəyini duya bilsə, görə bilsə. Görəsən, bu böyüklüyə qadir ola bilərdisə, insanlıq həmişə ön sırada olardı? Xəyanətlər, vandallıqlar, vəhşiliklər həyatda təzahür edərdimi? Axı bu dünyanın pislilikləri o biri dünyanın cəhənnəm atəşində sorğu-suala tutularaq yanacaqlar. Ancaq düşünürəm ki, cəhənnəm özü elə vicdanı sorğu-suala tutularkən çəkilən əzabdır bu dünyada. Bəli, dünyanın cismani cəhənnəmi! Ancaq bu, vicdanı sonradan oynanlara aiddir, hardasa içdən gələn bir vicdan tərpenişidir. Yaxşı ki bu həyatda belələri də vardır. Yoxsa bütövlükdə cəhənnəm o dünyaya aid olardı. Ancaq bu dünyada vicdanı oyadanlar özü cənnətin ən gözəl qulları, cənnəti cənnətməkan edənlərdir. Hansısa söz ilə, hərəkəti ilə pisliliklərdən insanları, şüurları uzaqlaşdırmaq özü cənnətə meyllik, cənnətə yoldur. Polad uşaq ikən öz

hərəkətləri, davranışları, sözü-söhbəti, qayğıyüklü biri olması ilə seçilirdi. Bu haqda ailə üzvləri ilə bahəm onun sinif yoldaşları, bir həyətdə böyüdüüyü uşaqlıq dostları, məktəb müəllimləri ağız dolusu danışırdılar. Onlarla görüşlərimizdən çox şey öyrənirdik və özü də bilmədən hələ kiçik yaşlarından Poladın məhz xalqın qəhrəmanı kimi yetişdiyinin pillə-pillə şahidi olurdu. Polad bu pillələri atəna sözünün, ata-ana öyüdünün, ata-ana davranışının dərinliklərinə vararaq başa vururdu. Hər pillədən sonra daha da saflaşır, insanlıq duyğularını zənginləşdirirdi. Orta məktəb həyatı, tələbək illəri, ailə həyatı, seçdiyi sənətin bütün çətinliklərinə rəğmən o sənəti gözəlləşdirən, bir növ saf su kimi durulaşdırıran, nə qədər ciddi və rəsmilik hiss olunsada, hər bənzətinə daha çox humanistik bəxş edirdi Polad, sadəlik, doğmalıq bəxş edirdi, qayğı yükü deyilən bir anlamı zənginləşdirirdi öz əməlləriylə. Özü də özü-nü tanımadı, çünki özüne vaxt ayıra bilməzdi ki!.. Həyatının, gəncliyinin ən mənalı, ən gözəl çağlarını səngərlərdə keçirdi. Gənc yaşından ata yükü, qardaş yükü, övlad yükü onun qayəsi olmuşdu. Xəstələnməyə belə vaxtı olmazdı onun. İş başında, əsgərlərinin əhatəsində, səngərdə, əsgərlər üçün yaratmaq istədiyi şəraitlə əlaqədar iş başında da olardı onun müalicəsi. Səngərdə əsgəri yaşadığı həyatı yaşadı. Bu onun həyatına qiy-

mət verən ən gözəl nüans idi. Səngərdə əsgərlərinin əsgəri həyatında yenidən yaşadı əsgərlik həyatını. Həmişə əsgər olan səngər generalım! Özü özü-nü tanımadı, kim olduğunu bilməzdi sanki: əsgərmi, rütbə sahibimi? Ən ümdeyi insan idi! Məmməd Araz sanki bu şeiri onun üçün yazmışdı:

Bəli, insan özü-özünü tanıdırsa, deməli reklam xoşlamaydı. Onu bütün insanlığıyla ətraf mühit tanıyıb. Onu onunla ünsiyyətdə olanlar tanıyıb. Onu əməlləri, insanlara etdiyi insanlıq xüsusiyyətləri tanıyıb, xalqına, torpağına bağlılığı tanıyıb.

Bəli, xalqının sevgisini qazananlar xalqın ürəyinə yol taparlar. Ancaq unutmayaq ki, yol tapmaq asandır, gərək ürəkdə qalmağı bacarasan! Məhz Polad kimi! Məhz səngər generalı kimi! Sadəlikdə sadələrin ulusu, mənəviyyatda insanlığın, insanlıqda vicdanın alisi, əməldə Allahın ən gözəl qulu, elçisi, insanlıqda insanlığın zirvəsinə yüksələn Polad Həşimov kimi! Şəhidliyi belə azadlığa çağırış, qisas müharibəsinə özü olduğu, bütün xalqa torpaqlarımızın bütövlüyü, yağlı tapdağından azad olması üçün səfərbərliyə çağırış olduğu, 30 illik bir acının, ləkənin alınlarından silinməsinə zəmanət olduğu, hər kəsə vətən sevgisini daha da alovlandırdığı, qələbənin məhz səngərdəki əsgərlərin gücü və xalqın inamı, bu inama söykənən, arxalanan Dövlət Başçısının uzaqqörən, düzgün siyasətinin həyata keçirilməsinin bir başlanğıcı oldu! Belə insanlar az-az doğular, az-az yetişər, tarixlərdə, xalqın yaddaşında əbədi iz qoyarlar! Məhz Polad Həşimov kimi!

Afət SÜLEYMANZADƏ,
"Qəbələ"